

Autor: *mgr Patryk Chmielarz*
Promotor: *dr hab. Robert Klaczyński, prof. UP*
Kopromotor: *dr hab. Marek Rewizorski, prof. UG*

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt.:

„Polityka bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego w Polsce w latach 2017-2021 na tle strategii bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej”.

Wybór tematu rozprawy doktorskiej wynikał z zainteresowań autora problematyką dywersyfikacji dostaw gazu ziemnego do Polski oraz funkcjonowaniem całego systemu gazowego w ramach sektora energetycznego. Skonkretyzowanie tematu wiązało się z zamierzeniami badawczymi autora, które są kontynuacją badań naukowych poczynionych we wcześniejszych latach. Dysertacja zawiera z jednej strony politykę bezpieczeństwa energetycznego, strategię oraz dywersyfikację dostaw gazu ziemnego do Polski i Unii Europejskiej, z drugiej zaś strony przedstawia uniezależnienie się od dostaw gazu z Rosji, rozwiązanie zakłóceń dostaw gazu ziemnego i systemu bezpieczeństwa w Unii Europejskiej.

Głównym celem pracy jest zbadanie problematyki dotyczącej projektowania i realizowania polityki bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego w Polsce w latach 2017-2021 na tle strategii energetycznej Unii Europejskiej. Problematyka badawcza obejmuje stopień zależności bezpieczeństwa gazowego Polski od działań podejmowanych przez Unię Europejską w zakresie zwiększania bezpieczeństwa dostaw surowca. W ramach szczegółowych rozważań podjęto działania w celu:

- 1) uporządkowania aparatu pojęciowego w kontekście takich terminów, jak: bezpieczeństwo energetyczne, kompleks bezpieczeństwa, polityka energetyczna, dywersyfikacja dostaw surowców energetycznych, bezpieczeństwo długoterminowe i krótkoterminowe, geopolityczny wymiar bezpieczeństwa,
- 2) przedstawienia polityki bezpieczeństwa energetycznego w Polsce i UE,
- 3) ukazania szlaków dostaw gazu ziemnego do państw członkowskich UE,
- 4) przedstawienia kalkulacji zakłóceń dostaw gazu ziemnego,
- 5) analizy instytucjonalno-prawnej polityki energetycznej w Polsce i UE,

6) analizy polskiej i europejskiej strategii bezpieczeństwa gazowego.

Cel ten został zrealizowany poprzez uporządkowanie wiedzy oraz przedstawienie wpływu polityki energetycznej na poziomie Unii Europejskiej w ramach wspólnej strategii energetycznej państw członkowskich na bezpieczeństwo dostaw gazu w Polsce. Dowiedziono, że omawiana problematyka obejmuje szereg działań o charakterze politycznym, jak i legislacyjnym, które mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej.

Poddana weryfikacji główna hipoteza badawcza brzmi następująco: *Bezpieczeństwo gazu ziemnego w Polsce jest uzależnione w dużym stopniu od akceleracji działań politycznych i prawnych Unii Europejskiej w dziedzinie dostaw gazu.* Aby zdiagnozować tak postawioną hipotezę, wymagane było uzyskanie odpowiedzi na pytania problemowe, odnoszące się do charakterystyki UE i polskiego sektora gazowego w tym, jakie są największe wyzwania i zagrożenia bezpieczeństwa gazowego i czy polityka bezpieczeństwa energetycznego UE na nie odpowiada. Przyjęto także hipotezy cząstkowe, które brzmią następująco:

- 1) dla państw członkowskich UE polityka bezpieczeństwa energetycznego (w tym bezpieczeństwa gazowego), jest istotnym komponentem bezpieczeństwa,
- 2) stabilność dostaw energii oddziałuje na poprawne funkcjonowanie systemów gospodarczych państwa,
- 3) niezakłócone dostawy energii stanowią gwarancję zaspokajania podstawowych potrzeb społecznych,
- 4) niezależność energetyczna oraz łatwy dostęp do surowców energetycznych, w tym do gazu ziemnego, wzmocniają pozycję ekonomiczną państw i umożliwiają realizację ich aspiracji politycznych.

Podczas prowadzonych analiz pozytywnie zweryfikowano główną hipotezę oraz hipotezy szczegółowe. W trakcie badań skupiono się na próbach zrozumienia procesów zachodzących w danej rzeczywistości, tak aby praca miała jednocześnie charakter teoretyczny i empiryczny. W badaniach wykorzystany został mieszany schemat badawczy pozwalający badać te same fakty w wyniku łączenia różnych metod, gdzie przeważają metody ilościowo-jakościowe. Realizując podjęty problem badawczy, korzystano z następujących metod:

- 1) analiza krajowej i zagranicznej literatury przedmiotu, w tym prace naukowe z obszaru politologii, bezpieczeństwa, prawa, stosunków międzynarodowych, ekonomii,
- 2) analiza instytucjonalno-prawna (dogmatyczna) obejmującą analizę i interpretację zapisów normatywnych,

- 3) analiza ilościowa obejmująca informacje i opracowania statystyczne w tym sprawozdania i raporty organów państwowych i instytutów,
- 4) technika scenariuszowa (analiza strategiczna) przedstawiająca prognozę zagrożeń, a także dalszych działań wzmacniających bezpieczeństwo gazowe Polski,
- 5) metoda funkcjonalna obejmująca zawartości przekazów medialnych (kwerenda internetowa) oraz analiza wypowiedzi obejmujących problematykę polityki bezpieczeństwa energetycznego Polski,
- 6) metoda porównawcza w zakresie strategii i polityki bezpieczeństwa energetycznego Polski i UE.

Dane uzyskane w trakcie badań w sposób jednoznaczny wskazują, że działania Polski na poziomie Unii Europejskiej służą realizacji założonych celów polskiej polityki energetycznej i wpisują się we wspólną strategię polityczną państw członkowskich określoną w strategii ramowej na rzecz stabilnej unii energetycznej.

Struktura logiczno-merytoryczna niniejszej rozprawy składa się z pięciu rozdziałów, z których każdy podzielony jest na podrozdziały. W rozdziale pierwszym przedstawiono zagadnienia związane z polityką bezpieczeństwa energetycznego Polski wobec Unii Europejskiej, omawiając pojęcia i zakres bezpieczeństwa energetycznego oraz jego charakterystykę.

Rozdział drugi został poświęcony problematyce zagadnień instytucjonalno-prawnych Polski i Unii Europejskiej, gdzie omówiono kompetencje poszczególnych instytucji polskich i unijnych, mających wpływ na politykę energetyczną.

W rozdziale trzecim poruszono kwestie związane z analizą polityki bezpieczeństwa gazowego Polski i Unii Europejskiej, uwzględniając ich strategię w obliczu kryzysu geopolitycznego.

Rozdział czwarty dotyczy zagadnień związanych z dywersyfikacją źródeł surowców energetycznych pod względem zróżnicowania ich szlaków oraz dostawców, które stanowią w Polsce i Unii Europejskiej istotny kierunek polityki bezpieczeństwa energetycznego. Scharakteryzowano także konieczność dywersyfikacji importu skroplonego gazu ziemnego (LNG) m.in. ze Stanów Zjednoczonych, Norwegii i Kataru.

Rozdział piąty zawiera symulację dostaw gazu ziemnego do Unii Europejskiej oraz scenariusze ich zakłóceń, które stanowią ryzyko na poziomie regionalnym. Przeprowadzona analiza przedstawia cztery regionalne grupy ryzyka, a także podgrupy wzdłuż poszczególnych szlaków dostaw.

W ramach układu i konstrukcji pracy doktorskiej możemy jeszcze wyróżnić: wstęp, wykaz ważniejszych akronimów i skrótów, spis treści, zakończenie, spis tabel, wykresów, map, rysunków i schematów oraz bibliografię. W opinii autora pracy doktorskiej tak zdefiniowana

konstrukcja formalna rozprawy oddaje podstawowe założenia dysertacji, tworząc jej spójną całość, umożliwiając tym samym logiczne przeprowadzenie wywodu.

Zdaniem autora rozprawy doktorskiej w dobry sposób wpisuje się w dyscyplinę nauk o polityce i administracji i została zrealizowana w myśl przyjętych w tym obszarze koncepcji założeń przy wykorzystaniu odpowiednich narzędzi charakterystycznych dla warsztatu badacza z zakresu nauk o polityce i administracji, stanowiąc tym samym uzupełnienie polskich i zagranicznych badań naukowych.